

VIZSGÁLAT A HOMONNAY-ÁRVÁK GAZDATISZTJEI ELLEN.

Instructio Adm. Rever. et Generosis Dominis Michaeli Maurovitsio, Martino Keőszeghi et Georgio Nagymihályi, circa peragendam *contra* nonnullos *Officiales oeconomicos* inquisitionem data.

1-mo. Alámenvén Kegyelmetek Isten hírével az úrfi jószágába, s *Usz János* uramnak szóló levelünket megadván, az ő ellene és *tiszt-tartók ellen* tett panasz szerint peragálja az inquisitiont, és de perceptis vegyen számot tőlük, s ha min maradnak s nem rectificálhatják, hagyjon terminust nekik és *arbitrative* meg kell láttatni, de az executióját maga dolgában kiváltképpen *Usz János*nak, halaszsa ad informationem nostram.

2-do. Ha mindazok megbizonyosodnak *Usz János* uramra, a kikkel vádoltatik, interim supersedeat ab administratione officii, de mást helyébe nem kell addig rendelni, míg mi is meg nem látjuk és értjük.

3-tio. A *reversalisok*, *instructio* és *inventarium* dolgát a mi illeti, az inventáriumot mingyárt ki kell kezekből venni, mert a mellett lehet a számvétel. De a reversálisok elvételét arra kell hagyni, ha elvétetik tiszti *Usz János*nak.

4-to. A *Krajnikok* megnemesítését nem cselekedhette volna *Usz János* uram. De ha már meglett, arra kell nézni Kegyelmeteknek, mi kára lehet abban az ő nemességekben az árváknak. S ha úgy találattik, hogy károsok: de lege regni kell procedálni ellenek. Jóllehet, ha ők eljárnak most is az ő hivataljokban s jobbágyi helyen laknak, *nem kell* csak a nemességkérésért *megbántani őket*.

5-to. A tiszttartóknak írt leveleinket, hogy compareáljanak kegyelmetek előtt, praesentálni kell vagy megküldeni.

6-to. Ha mely tiszttartó káros avagy gondviseletlen gazda talál

koznék, amoveálni kell, és mást tehetni helyébe, akit alkalmasnak itél kegyelmetek.

7-mo. Már Isten megadván a békességet, haszontalan lovasszolgát nem kell felest ott tartani, de valahány főember nélkül ugyan nem kell hagyni őket, a kik a vármegyéken is hasznosak lehetnek.

8-vo. A négyezer ezüst tallért mi el nem veszjtük az árváktól s most Nyári uramnak nem szükség írni felöle.

9-mo. A Kisasszonynak kész pénzt kell onnét vásárlásra hozni, s itt Bécsben jobban megvehetni, hogyses Lengyelországban akármit is.

10-mo. Rendelje el azt is Kegyelmetek, hogy fele jövedelme az ősz jóságnak a Kisasszony számára tartassék minden jóságiban.

11-mo. A *szabadosok* dolgában legitimus terminust kell hagyni, és annak ruminálására bizonyos főembereket convocálni, s az ország törvénye szerint kell ellenek procedálni.

12-mo. A *lengyelországi jóság* dolgát igen szorgalmatosan vizsgálja Kegyelmetek, és ha félelmes állapotja, a mint mi is itéljük, értekezzék az emberekkel, hogy ha el kellene adni, micsoda mód lehetne benne az árvák kára nélkül, és azután azt referálván minékünk, azt kell mivelni, a mi jobb a dologban.

Irunk a levelek felől Rákóczi uramnak és Usz Istvánnak, de azt talán káptalannal is kellene kéretni praemittálván a missilis requisitiót.

Actum in Arce nostra Bicse 28. Novembris 1627.

Szükség azt is observálni kegyelmeteknek s rendelést tenni felöle, hogy ha mi jóságot az urfi és kisasszony közönséges szükségeért, ugy-mint nevezet szerint a *liszka*i jóságot, elzálogosítottanak: azokat a közönségesből kell kiváltani, a mikor kiváltják. De ha vagy a szegény atyjok az árváknak valamely jóságot elzálogosított, aki östől való volt és a kisasszonyt nem illette sem illeti, annak kiváltására a kisasszony részéből semmit se adjanak, hanem csak az urfiéből váltsák ki magán, azt kívánván a közönséges igazság.

Továbbá, mivel ugy értjük, hogy ezen Homonnai-árvák jóságiról való levelekben nem kevés legyen Rákóczi György uramnál, ez elmúlt h'boruban kerülván és akadván az ő kegyelme kezéhez, hasonlóképpen Usz István uramnál is: im ő kegyelmeknek irtunk valahány szóval, hogy visszaadják. Kegyelmetek küldje meg leveleinket s szorgalmazzon választ reájok. Kik ha megadják a missilis által való requisitióra, bene quidem; *sin minus*, a leleszi conventre adott ezen dologról való auten-

ticum mandatum mellett vegye ki kegyelmetek, avagy küldje ki a convent emberét s repetalja tőlük, és ha ugy sem adnák meg: evocálja penes articulum anni 1622. Mi gondunk leszen azután: mint procedáljunk ellenek.

Eszterházy Miklós nádor levelei között a *kismartoni főlevéltárban*. Fasc.: O. Nr. 83. Repos. 60.

Közli:

DR. MERÉNYI LAJOS.
